

Prijsbepaling BIJ12

Tegemoetkoming faunaschade

Datum: per 1 november 2025

Onderwerp: Prijsvaststelling BIJ12 t.b.v. tegemoetkomingen in faunaschade

Doel memo

Deze memo bevat, centraal gebundeld, de keuzes en uitgangspunten op basis waarvan BIJ12 tot de *prijzen en opbrengsten* komt die bij schadeberekeningen worden toegepast, zodat de wijze van prijsbepaling in één document inzichtelijk is voor aanvragers van een tegemoetkoming, voor provincies als bevoegd gezag, en voor taxatiesbureaus.

Bij het taxeren van faunaschade - schade door beschermde diersoorten aan landbouwgewassen of gehouden dieren - werken de taxatiebureaus die in opdracht van BIJ12 de taxaties uitvoeren volgens de *Protocollen en richtlijnen taxaties faunaschade*, te vinden op de website van BIJ12. In de taxatierichtlijnen is, onder andere, te lezen op basis van welke uitgangspunten BIJ12 tot de *prijzen en opbrengsten* komt, die worden gehanteerd bij de taxaties en schadeberekeningen.

Deze protocollen en taxatierichtlijnen zijn echter zeer uitvoerig, ingedeeld naar gewassen en richten zich in eerste instantie tot de taxatiebureaus. Daardoor is de informatie over de gehanteerde uitgangspunten voor prijsbepaling niet op een plek terug te vinden. Daarnaast geldt niet voor alle gewassen eenzelfde wijze van prijsbepaling. In dit document is de wijze van prijsbepaling voor alle tegemoetkomingen gebundeld.

Prijsbepaling BIJ12

BIJ12 ontvangt jaarlijks vele aanvragen om tegemoetkoming in faunaschade.¹ Om in al die gevallen tot zorgvuldige, eenduidige schadeberekeningen en besluitvorming te komen bij het verlenen van de tegemoetkomingen, zijn er duidelijke uitgangspunten nodig.

Bij de prijsbepaling gaat BIJ12 uit van **drie uitgangspunten**. In deze volgorde:

1. De hoofdregel is dat wordt uitgegaan van de KWIN.
2. BIJ12 stelt zelf de prijs vast.
3. Taxateur stelt zelf de prijs vast - incidenteel.

- - -

Toelichting >

¹ circa 10.000 tegemoetkomingsaanvragen (schadejaar 2024, landelijk)

Toelichting

1. Bij schadeberekeningen wordt uitgegaan van de KWIN-normgegevens

KWIN

Bij de schadeberekeningen wordt uitgegaan van de gestandaardiseerde normgegevens uit de meest recente editie van de KWIN: Kwantitatieve Informatie voor Akkerbouwgewassen en Vollegrondsgroenten (KWIN-AGV).

Het KWIN-handboek is een periodieke uitgave van Wageningen University & Research (WUR) en geeft een *voortschrijdend meerjarig gemiddelde* van de opbrengsten en toegerekende kosten (prijzen) van gewassen. BIJ12 is van mening dat hiermee een objectieve maatstaf wordt gehanteerd, die controleerbaar is en uitgaat van op een juiste en eenduidige wijze verzamelde prijs- en opbrengstgegevens. Door te werken met meerjarige KWIN-gemiddelden is BIJ12, bij de prijsbepalingen, niet afhankelijk van (sterk) fluctuerende marktprijzen en worden hoge en lage prijsjaren 'uitgemiddeld.' Daarnaast hoeft er, door te werken met de KWIN, geen vertraging te worden opgelopen in het (primaire) beslisproces op de vele tegemoetkomingsaanvragen, vanwege het nog niet bekend c.q. beschikbaar zijn van marktprijzen voor de oogst van dat jaar. Dat het hanteren van de KWIN-norm tot gevolg kan hebben dat bij schadeberekeningen, in sommige gevallen, de toe te passen KWIN-prijs hoger ligt dan de op dat moment geldende marktprijs, en op andere momenten lager is dan de op dat moment geldende marktprijs, is een omstandigheid die hierbij door BIJ12 is ingecalculeerd.

Ook in de rechtspraak is meermaals bevestigd dat het hanteren van de KWIN-normen een redelijke en voldoende objectieve maatstaf biedt voor schadebepaling.²

De KWIN-AGV komt elke drie of vier jaar uit. Elke drie/vier jaar is er dus een nieuw KWIN-handboek met daarin de meerjarige (prijs en opbrengst) gemiddeldes voor de meest voorkomende gewassen. In 2024 heeft BIJ12 aan de WUR verzocht of het mogelijk is om vaker een update van de KWIN te ontvangen. Dat is mogelijk. Vanaf voorjaar 2024 ontvangt BIJ12 *jaarlijks* de geüpdatete KWIN-gegevens voor een belangrijk deel van de schadegewassen. Ook voor graan (tarwe) en voor maïs (korrelmaïs/snijmaïs) wordt vanaf 2024 de KWIN toegepast.

2. BIJ12 stelt de prijs vast

Soms is het niet mogelijk om de KWIN als uitgangspunt te nemen. Dan worden de prijzen door BIJ12 vastgesteld. Dit geldt voor gras, hardfruit en vee. Deze worden vervolgens aan de taxatiebureaus doorgegeven ten behoeve van de schadeberekeningen.

- Grasland
Een van de meest voorkomende schadesoorten is (ganzen)vraat aan percelen grasland. Voor zowel gangbaar als biologisch geteeld gras stelt de directeur van BIJ12 zelf de te hanteren *droge stof-prijzen* vast. De reden is dat de KWIN hiervoor niet in gegevens voorziet. Vers gras wordt doorgaans niet verhandeld. Zodoende is er geen sprake van (meerjarige gemiddelde) marktprijzen voor gras.

WUR-advies

Droge stof is de maat voor de hoeveelheid gras. Om tot een waardebepaling (prijs) voor gras (per kilogram droge stof) te komen ten behoeve van de schadeberekeningen, wordt gekeken naar de prijs van vervangend voer. Op basis van de voederwaarde, zijn gras en vervangende voeders vergelijkbaar. Veehouders kunnen met de te verlenen tegemoetkoming vervangend (ruw)voer kopen.

² Uitspraken o.a. ABRvS 27 februari 2008, 200705146/1; ABRvS 29 juli 2009, 200808282/1; ABRvS 20 maart 2013, 201206934/1.

De droge stof-prijzen worden door BIJ12 vastgesteld, op basis van een advies (berekeningen) opgesteld door Wageningen UR Livestock Research.

De prijs per kilogram droge stof wordt op drie momenten in het jaar vastgesteld.

- In het voorjaar wordt de prijs voor het voorjaarsgras (1e snede gras) vastgesteld.
- Einde zomer wordt de prijs voor zomergras vastgesteld (de 2^e, en latere zomer-sneden).
- In het najaar wordt de prijs voor het oktobergras (grasschade in maand oktober) vastgesteld.

Doorzaai, herinzaai

Naast het aantal centimeters grasverlies, kan het voorkomen dat een grasmat zodanig is beschadigd dat direct doorzaaien of herinzaaien nodig is om de grasmat te herstellen of redden. Het is aan de taxateur om dit te bepalen.

Ook de normprijzen voor vergoedingen die voor doorzaaien of herinzaaien van grasland kunnen worden toegepast, worden door BIJ12 vastgesteld.

○ Hardfruit (appels en peren)

Een andere regelmatig voorkomende schade is (pik)schade aan hardfruit. Ook voor hardfruit geldt dat de directeur van BIJ12 de prijs zelf vaststelt, zowel voor gangbare als biologische teelt. De reden is dat de KWIN niet in fruit-gegevens voorziet; het KWIN-handboek fruitteelt wordt sinds circa 2013 niet meer uitgegeven door de WUR.

Gegevensverzameling

BIJ12 stelt de prijs vast op basis van actuele marktgegevens. Voor een inventarisatie van de actuele marktprijzen maakt BIJ12 gebruik van de gegevens vanuit de sector (zoals de Nederlandse Fruittelers Organisatie en Prisma Fruit). Op basis daarvan stelt BIJ12 jaarlijks, na de oogst, de kilogram-prijzen vast voor de meest voorkomende appel- en perenrassen. Voor de gangbare teelt wordt, voor de verschillende rassen, een gemiddelde prijs vastgesteld. Voor biologische teelt wordt, op basis van een gemiddelde prijs van de belangrijkste rassen, een afzonderlijke prijs voor appel en peer vastgesteld.

Voor wat betreft de vrije gangbare rassen, wordt uitgegaan van de prijs waarvoor een teler tijdens de oogst 'in de markt' vervangend fruit kan kopen. Er wordt daarbij geen rekening gehouden met kosten voor bewaring, bewaarverliezen en marktwerking op langere termijn. Dit betekent dat de prijs is gebaseerd op een mix van klokprijzen, bemiddeling en fruit verkocht op stam. De prijzen van clubrassen worden opgesteld op basis van wat de verkooporganisaties willen bereiken, gecombineerd met wat er het afgelopen jaar gerealiseerd is.

De door BIJ12 vastgestelde prijzen worden aan de taxatiebureaus doorgegeven en gebruikt bij de berekening van de schade in die gewassen voor de oogst van dat jaar.

○ Vee prijzen

Ook schade door beschermde diersoorten (denk aan vos of wolf) aan gehouden landbouwhuisdieren valt onder de tegemoetkomingsregeling faunaschade. Ook hiervoor geldt dat de directeur van BIJ12 de prijs van landbouwhuisdieren zelf vaststelt. De reden is dat de systematiek voor waardebeoordeling van landbouwhuisdieren in de KWIN-Veehouderij, niet voldoende aansluit bij, c.q. niet voldoende specifiek is voor de schadeberekeningen in het kader van de tegemoetkomingsregeling faunaschade (veeschade).

WUR advies

De waardebeoordeling van getroffen dieren (schapen, runderen, paarden, etc.) is afhankelijk van meerdere factoren, zoals ras, geslacht, leeftijd, dracht, stamboek, et cetera. Over de

berekeningsmethodiek en normprijzen voor schapen heeft BIJ12 advies ingewonnen bij de WUR en de Gezondheidsdienst voor Dieren. Op basis daarvan stelt BIJ12 de prijzen vast. Periodiek vindt een actualisatie van de schapenprijzen plaats, op basis van extern deskundigenadvies van DLV. Hetzelfde geldt voor de waardebepaling van andere getroffen landbouwhuisdieren, zoals runderen en paarden. Ook daarvoor is door BIJ12 extern advies ingewonnen. Op basis van de geadviseerde berekeningsmethodiek en waardentabel, stelt BIJ12 de normprijzen vast die bij de schadeberekeningen worden gehanteerd.

3. Taxateur stelt de prijs vast

Naast de al genoemde gewasgroepen, zijn er enkele specifieke gewassen waaraan schade door beschermde diersoorten relatief weinig voorkomt. Denk aan: schade aan rietteelt, bloembollen, boomkwekerijen, of schade aan graszoden, en overige incidenteel voorkomende specifieke schades. Indien er voor deze specifieke gewassen geen KWIN-gegevens zijn en ook geen andere 'algemene' marktinformatie beschikbaar is, is het aan de taxateur om op basis van de best beschikbare informatie tot een prijs te komen, die redelijkerwijs bij de schadeberekening gehanteerd kan worden. Eventuele contracten kunnen hierbij als onderbouwing dienen.

De taxateur geeft in zijn taxatierapport aan wat de marktprijs is op het moment dat hij taxeert, dan wel welke prijs dat product aan het eind van de oogst oplevert, (en eventuele hectare-opbrengst). De taxateur levert de door hem gebruikte motivering/brongegevens mee met het taxatierapport aan BIJ12. BIJ12 kan dan beoordelen of de door de taxateur vastgestelde prijs logisch en redelijk is.

4. Slotoverweging. Geopolitiek, klimaat of anders.

Sommige ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat marktprijzen extreme pieken of dalen vertonen, gedurende een korte of langere periode. Denk aan de oorlog in Oekraïne sinds februari 2022 hetgeen de wereldmarkt voor graan en maïs sterk kan beïnvloeden. Of extreme weersomstandigheden, te droog of juist te nat weer, met slechte oogsten tot gevolg. Of dierziektes zoals blauwtong, die al dan niet structureel tot een hogere marktprijs voor schapen kunnen leiden. Zulke prijsfluctuaties worden opgevangen en uitgemiddeld door de KWIN-systematiek, welke is gebaseerd op meerjarige voortschrijdende gemiddeldes. Daarom werkt BIJ12 bij de schadeberekeningen zoveel mogelijk met de KWIN.

Het kan echter voorkomen dat een extreem piekjaar nog niet is meegewogen in de *meest recente editie* van de KWIN. Dan heeft zo'n piek (of daljaar) zich *nog niet* uitgemiddeld in de meerjarige KWIN-norm. Het kan dan voorkomen dat de actuele marktprijs (te) sterk afwijkt van de meerjarige KWIN-normprijs, die bij de schadeberekeningen wordt gehanteerd.

In het verleden is dit voor BIJ12 aanleiding geweest om, voor een specifiek gewas/jaar, tijdelijk, geen aansluiting te zoeken bij de KWIN-norm en zelf de prijs vast te stellen. Dit is bijvoorbeeld gebeurd bij maïs, waarvoor wel KWIN-gegevens beschikbaar zijn maar waarvoor BIJ12, voor het oogstjaar 2023, toch heeft besloten zelf de prijs vast te stellen.

Echter, nu vanaf 2024 voor enkele veel voorkomende schadegewassen zoals graan en maïs *jaarlijks* een update van de (meerjarige gemiddelde) KWIN-gegevens zal worden geleverd door de WUR aan BIJ12, is dit incidenteel afwijken van de KWIN niet meer nodig. Indien sprake is van een extreem piek- of daljaar, zal deze prijsontwikkeling al bij een volgende KWIN-update meegewogen zijn in de voortschrijdende meerjarige gemiddelden.

- - -